

Po Jugoslaviji

Pravilnik k uredbi o hmelju je izdal kmetijski minister v sporazumu s trgovskim ministrom. Pravilnik je izdan k uredbi o hmelju od 27. marca 1940 in ureja ustanovitev in delo banovinskih hmeljskih komisij. S pravilnikom je spremenjena dosedanja označba savinjskega hmelja »Južnoštajerski — Savinjska dolina«. Odslej se bo namreč v Sloveniji ves hmelj, pridelan v štajerskem pridelovalnem okolišu, imenoval: »Slovenski hmelj štajerski«, hmelj, pridelan v ostalih predelih Slovenije (bivše Kranjske), se bo pa označeval samo s: »Slovenski hmelj«. Hmelj, pridelan v podonavskem rajonu, se bo označeval z »Ba-

ški hmelje, za Hrvaško bo pa označbo hmelja predpisal ban banovine Hrvatske, hmelj, pridelan v ostalih delih države, se bo pa označeval na kratko s: »hmelj«. Ostala določila pravilnika se nanašajo na poslovanje banovinskih hmeljskih komisij, katere sklicuje banska uprava. Hmeljska komisija določa površino hmeljskih nasadov in število stebel. Vsak hmeljar mora imeti na dovozni strani nasada napisno desko z vidnim napisom imena lastnika, površino in število stebel. S tem pravilnikom je stopila v veljavo tudi uredba o hmelju z dne 27. marca 1940.

Novice iz domačih krajev

50 letnica narodnega trgovca. Dne 10. septembra je podal očaku Abrahamu roko gosp. Miloš Oset, mariborski veletrgovec. Jubilant je rodov iz št. Jurija pri Celju, kjer živi še njegova 85 letna dobra mati. Pred vojno je začel trgovino na Muti v Dravski dolini, odkoder se je preselil v Maribor. V našem obmejnem mestu je razširil svoje podjetje v cvetočo in obče znano veletrgovino. G. Miloš je bil vedno neustrašen narodnjak. V Mariboru je že nekaj let predsednik mestnega Trgovskega združenja in na delu v raznih narodno budnih organizacijah ter spoštovan in priljubljen v mestu in daleč naokrog po Slov. Štajerskem. Vrlemu narodnjaku, kateremu je Bog obilno blagoslovil njegovo delo radi izredne ljubezni in skrbi za svojo mamico, naše iskrene čestitke z željo, da bi še doživel zdrav in vesel več življenjskih jubilejev!

Vlak povozil 82 letnega starčka. V bližini Dravograda je vlak smrtno povozil 82 letnega Janeza Jakoba. Stroj ga je vlekel s seboj kakih 20 metrov in ga je odvrigel z razbito lobanjo.

Pri obiranju jabolk se ubil. V Zg. Porčiču v lenarškem okraju je obiral jabolka 22 letni posestniški sin Peter Černič. Pri delu je padel z drevesa in obležal nezavesten s prebito lobanjo. Prepeljali so ga koj po nesreči v mariborsko bolnico, kjer mu niso mogli več pomagati.

Nova metla na kolesu povzročila smrtno nesrečo. Osemnajstletna Veronika Hus iz Vitanskega vrha se je vračala domov na kolesu iz trgovine Los pri št. Lenartu pri Veliki Nedelji. Peljala je novo metlo, katero je držala

požez na kolesu. Naproti ji je pripeljal tovarni avto, ki je imel natovorjene hlode za železniško postajo Moškanjeci. Avto je zadel ob metlo. Ta sunek je pognal Veroniko in kolo pod avtomobil. Husova se je še sicer dvignila enkrat po nesreči, nakar se je pa zgrudila mrtva. Podlegla je prehudi poškodbi na glavi in na hrbtu. Smrtno ponesrečena je bila edinka iz ugledne ter premožne rodbine, ki je po tako nenadni smrti edinega otroka hudo udarjena.

Zid pokopal pod seboj delavca. Na Mestnem vrhu pri Ptujju se je zrušil zid in pokopal pod seboj delavca Jožefa Kaisersbergerja. Poškodovanega so spravili v zelo resnem stanju v ptujsko bolnišnico.

Posestnik pod kolesi mlatilnice. Pretekli teden so v Ritkarovcih selili mlatilni stroj. Iz neznanega razloga so se pri tem splašili konji. Ker jih je v diru hotel posestnik Jerebič Vinko zaustaviti, je po nesrečnem naključju prišel pod kolesa mlatilnice in pri tem dobil hude poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico v Mursko Soboto.

Rudar podlegel poškodbi. V velenjskem rudniku je podsulo 38 letnega kopača Jerneja Stropnika iz Prelog pri Velenju. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnico v Slovenj Gradec, kjer je podlegel prehudim poškodbam.

Pri padcu si zlomil nogo. V Skornem v Šmartnem ob Paki si je zlomil pri padcu nogo nad kolonom 36 letni posestnikov sin Josip Letonja, ki se zdravi v celjski bolnišnici.

Kolesarja zadela smrtna nesreča. Na kolesih sta se peljala zvečer po cesti iz št. Pavla proti št. Rupertu v Savinjski dolini 31 letni posestnikov sin Franc Gajšek in gdč. Jožefa

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Opisno red. 006 B. št. 7157 od 23. 1. 1938.

Brunšekova iz št. Pavla pri Preboldu. Naproti je privozil neki osebni avtomobil iz Ljubljane. Gajšek je zadel v temi v avtomobil, kojega blatnik ga je odbil in je dobil pri padcu hude notranje poškodbe. Avtomobilist je naložil Gajšeka in ga je hotel prepeljati v celjsko bolnico, a je umrl že med prevozom. Avtomobil je zadel tudi v Brunšekovo, ki je pa dobila le malenkostne poškodbe.

Družinski oče smrtno ponesrečil v rudniku. V premogovniku v Pečovniku pri Celju je zadela smrtna nesreča 29 letnega rudarja Rudolfa Stajnika iz Kamenščaka pri Ljutomeru, stanujočega v Zagradu pri Celju. Imenovani je bil zaposlen s polaganjem opaž po tleh v odkopu. Nenadoma se je zrušil strop. Stajnikov tovariš si je še z odskokom rešil življenje, na Stajnika pa se je zrušila 3 m debela in 13 m dolga plast. Delavci so izkopali podsutega po dolgotrajnem trudu mrtvega izpod ruševin. Pokojni je zapustil ženo in dveletnega otroka.

Pri padcu s kolesa si zlomil nogo. Na Polulah pri Celju si je zlomil pri padcu s kolesa desno nogo v stegnu Leopold Funkel, 35 letni trgovski sluga iz Lave.

Huda nesreča na železniškem prelazu. V Šmartnem ob Paki se je zgodila zadnjo nedeljo ob desetih dopoldne huda nesreča na železniškem prelazu, koje žrtev je postal 33 let-

Spanija izredno hitra plačnica vojnih dolgov. Ni treba posebej poudarjati, da je zadnja španska državljanska vojna Spanijo precej stala. Tam sta se borila dva tabora, komunistični in fašistični, ki sta oba uživala od svojih zaščitnikov iz tujine precejšnjo podporo. Zato je boj tudi trajal več ko tri leta. Spanija se je v teh letih vojne precej zadolžila tudi v Nemčiji. In to pomoč bo morala Spanija tudi plačati, kajti znano je, da se danes zastoj nič ne dobi. Spanija pa je bila kljub temu, da se je po vojni znašla v precej težavnem položaju, pri izpolnitvi teh svojih obveznosti kar nenavadno vestna. Nemci sami poročajo, da je Nemčiji plačala že večino svojih vojnih dolgov. Pravijo,

Junak divjine

Ameriški roman

*

9

»Vaše ponudbe, žal, ne morem sprejeti. Umazanih kupčij ne sklepam. To je vse, kar vam morem povedati.«

»Hm!« je zamomljaj Roger. Ne da bi še kaj rekel, je vstal in šel ven. Kmalu se je vrnil, sedel in vprašal:

»Je to vaša zadnja beseda?«

»Jaz imam vedno samo eno besedo in ta je prva in zadnja... Zdaj pa bi rad pogledal za konjem, če dovolite...«

Gostitelj ga je zadržal.

»Ne skrbite zanj! Je že dobil oves in je prav tako privezan ko prej.«

Erik se je zahvalil in pripomnil:

»Vem, da ga niso odvezali. Tu ga nihče ne bo ukradel.«

Nato se je obrnil k možem in s poudarkom nadaljeval:

»To bi bil prvi primer, da bi gostu ukradli konja.« Možje so prikimali.

Erik je vedel, da je vsaj v tem oziru lahko miren.

»Izvrstnega konja imate, gospod Folkman!« je dejal Roger.

»Res je izvrsten. In to je vzrok, da so mi ga že ponovno hoteli ukrasti,« je odvrnil Erik in je hladno pogledal moža, ki so že težko dušili jezo.

»Res?« se je na videz začudil Roger. »Gromska strela! Torej se konjski tatovi potikajo po okolici?« Bežno je pogledal svoje tovariše in jim pomežiknil.

»Konjski tatovi!« je pritrdil Erik, ki je še vedno gnil kost.

Za čas je zavladala tišina. Erik je požrl kos mesa, ki ga je ravno imel v ustih. Kost je odložil, se vzravnaval in pogledal po družbi.

»Roger, dobrega kuharja imate! Vse priznanje mu!« Utihi je in čakal, da se bo kdo oglasil. Ker so vsi molčali, je nadaljeval:

»Seveda se potikajo tu konjski tatovi, a so nerodni in se ne razumejo na posel. Sicer pa mojega Bliska ni mogoče kar tako ukrasti, ker temeljito obrca vsakega tujca, ki se mu približa.«

»Oho!« se je oglasil Asplet. Pri tem je spet pomežiknil možem. »Potem je pač izšolan konj. Sicer pa ima tudi druge vrline. Vi ste po skalah jezdili, a se niti ne pozna na njem utrujenost.«

»Res!« je kratko pritrdil Erik.

»Jaz stavim, kolikor hočete, da ukrotim vašega konja, ne da bi me brcnil,« se je oglasil Nard.

ni posestnik Ivan Pokleka z Velikega vrha pri št. Andražu. Omenjeni je peljal s konjsko vprego pivo, kozarce in steklenice na Goro Oljko, kjer se je vršil delavski tabor. Ko je bil z vozom na križišču, je pripeljal savinjski vlak. Lokomotiva je zadela ob zadnji del voza in ga popolnoma raznesla. Konjem se ni zgodilo nič. Pokleka je vrglo osem metrov proč od proge in si je prebil lobanjo. Nezavestnega so prepeljali v zelo resnem stanju v bolnišnico.

Otrok utonil v vodnjaku. Na Raki pri Krškem ob Savi je kuhala posestnikova žena Jožefa Zupančič kosilo. Izpred njenih oči se je izmuznil triletni sinček. Ko je bilo kosilo kuhano, je mati klicala otroka, katerega pa ni bilo od nikoder. Slednjič ga je našla utopljenega v vodnjaku na sosedovem svetu tik prometne občinske ceste. Otrok je bil edinec. Smrtna nesreča se je zgodila v odsotnosti moža in očeta, ki je bil v Savinjski dolini pri obiranju hmelja.

Mlad posestnik žrtev neprevidne vožnje. 32 letni posestnik Franc Mehle iz Ponove vasi na Kranjskem se je odpeljal s kolesom brez luči ob tretji uri zjutraj po opravkih v Velike Bloke. Na ostru cestni vijugi malovaškega klanca se je zaletel v neznanega kolesarja, ki tudi ni imel luči. Mehle je padel zaradi zaleta s kolesa in se je tako pobil, da se je onesvestil. Ko se je zopet zavedel, je stal poleg njegove neznanec in ga še vprašal, kod gre cesta v Ponovo vas, nakar je izginil s kolesom v jutranji megli. Pobiti Mehle se je vrnil po nesreči domov. Doma je še celo kosil in spravil otavo. Kak teden po ponesrečenju se je zatekel radi neznosnih bolečin v ljubljansko bolnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

Vlak je smrtno povozil žagarja — družinskega očeta. Med Savo in Mošenikom pri Litiji je našel železniški obhodnik na tračnicah mrtvega 45 letnega Avguština Gašparja, ki je bil že dolgo vrsto let žagar na Rotarjevi žagi v Mošeniku. Avguštin se je vračal pozno zvečer iz Save proti domu. Izbral si je bližnjico, ki vodi preko proge. V trenutku, ko je stopil na tračnice, je pridrvel vlak. Lokomotiva je žagarju razbila lobanjo, preden se je utegnil umakniti. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

Dvojna nesreča. Bazinov fant je peljal svojo 55 letno mater Marijo, gostilničarko v Hotedršici, iz Ljubljane. Na cesti pri Gor. Logatcu se ni mogel izogniti z drvami naloženemu vozu, ob katerega je zadel. Sin je odnesel lažje poškodbe, mati je prišla pod konje in so jo spravili v bolnišnico s pretresenimi možgani. Ponesrečena je imela s seboj aktovko s 60.000 din, katero je nekdo v temi pobral ko jo nesreči in izginil.

Mlada žena povožena od vlaka. Na Rakeku je vlak iz Italije povozil gospo Štefko Planinšek, ženo carinskega sluga z Rakeka in trafikantinja. 28 let stara žena je čez nekaj minut umrla. Zapušča poleg moža nedoraslo hčerkico.

Celje dobilo II. državno realno gimnazijo. S kraljevim ukazom je bila v Celju ustanovljena za novo šolsko leto 1940/41 popolna II. državna realna gimnazija. Pouk bo v istem posloplju, kjer je že ena realna gimnazija in klasična v treh vzporednih razredih. Radi prevelikega števila učencev bo pred 20 leti za 300 učencev zgrajeno šolsko poslopje mnogo pretesno.

Breztrošarinski sladkor za prehrano čebel. Finančni minister je predpisal odlok za nabavo sladkorja brez naplačila državne trošarine za prehrano čebel. Vsako čebelarstvo družstvo, zveza ali zadruga bo lahko nabavila največ 5 kg sladkorja za vsak roj čebel. Sladkor se bo dobil preko prodajne centrale za sladkor v Beogradu in se bo v tovarni onežutil (denaturiral) s tem, da se bo pomešal v razmerju 0,5 % s srednjemočno drobno papriko. Dovoljenje za nabavo sladkorja za prehrano čebel bodo dajale pristojne finančne direkcije.

Delavsko romanje na Gorco pri Sv. Petru pri Mariboru je bilo na praznik Malega Šmar na prav slovesno. Delavstvo je bilo zbrano iz vse mariborske okolice. Od Sv. Petra na Gorco se je razvila procesija, pri kateri so romarji prepevali nabožne pesmi. V Marijinem svetišču na Gorci je delavcem pridigoval prof. Zličar, nakar je sledila slovesna sv. maša. Po sv. maši se je pred župno cerkvijo v Sv. Petru vršilo versko zborovanje, na katerem so govorili mariborski podžupan Žebot, Riko Rueh in predsednik okrožnega odbora ZZD Mastinšek.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Naše cenj. čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«!

Požari

V Slivnici pri Mariboru je upepelil nočni požar 15.000 din vredno domačijo posestnice Marije Hrovat. Sedem stanovalcev si je v zadnjem trenutku rešilo iz goreče hiše golo življenje.

Prejšnjo sredo, dne 28. avgusta popoldne se je v Martjancih nenadoma pojavil požar v oslici slame posestnika Ullena. Ker so domači gasilci in za njimi tudi gasilci sosednjih občin prihletli takoj na kraj nesreče, se jim je posrečilo nevarnost odstraniti, sicer bi plameni lahko zajeli tudi v bližini se nahajajoča poslopja ter bi škoda bila ogromna. Kako je požar nastal, še ni dognano. Menijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka.

V Kropi na Kranjskem se je krog ene ure v noči pojavil požar v skladišču za oglje, drva in

seno. Zgorelo je 8000 kg sena, nad 5000 kg kovaškega oglja in 400 kubikov bukovih drv. Gasilci so preprečili razmah nesreče.

Na Jančem v občini Trebeljevo v vasi Gaberje na Kranjskem životari občinski sluga Valentin Marolt v majhni hišici z ženo in sedmimi otroci, od katerih je najstarejšemu 13 let. Medtem ko je pomagal oče kositi pri sosedu in je mati pripravljala kosilo, se je splazil štiriletni Ivanček na podstrešje, kjer je bilo spravljeno seno. Otrok je zaletel ogenj s kakim ogorkom. Zgorela je hiša z otrokom in z vsem, kar je bilo v njej.

Nezaželjen obisk skozi streho. Posestnik Martin Rajh iz Sp. Porčiča v šentlenarskem okraju je bil okraden na bolj nenavaden način. Neznanec je naslonil lestvo k strehi njegove hiše. Iz strehe je potegnil nekaj opeke in je zlezel najprej na podstrešje in od tam pa v stanovanjske prostore. Odnesel je nekaj gotovine, lovsko puško in še več drugih predmetov v skupni vrednosti 2500 din.

Lepa rejena svinja je bila v Slov. Konjicah ukradena v noči iz hleva uradniku okrajnega glavarstva g. Pirnovarju.

Uboj. V Zrečah pri Slov. Konjicah je napadel v gostilni neznanec 30 letnega hlapca Ivana Benedičiča iz Gornjih Zreč in ga je zabolal z nožem v trebuh, prsi in levo roko. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je kmalu izdihnil.

Od kmetov prijet vlomilec. V Gotovljah pri Žalcu so prijeli kmetje in izročili orožnikom 23 letnega Albina Jevšjaka, pristojnega v Rudnik pri Ljubljani. Bil je že trikrat kaznovan radi vlomnih tatvin. Leta 1936, je vlomil pri Češnovarju v Ljubljani in odnesel 60.000 din. V Gotovljah pri Vaševih ga je zasačila gospodinja v hiši in poklicala na pomoč kmete in obralce hmelja, ki so mu onemogočili pobeg. Prijeti je priznal orožnikom celo vrsto vlomov.

Prvužitkar ustreljen iz zasede. V Črešnjici pri Sv. Petru na Dolenjskem je živel dobro znani 60 letni preužitkar Anton Teropšič. Ko je prišel pred dnevi ob šesti uri zjutraj na njivo, da bi nabral fižola, je padel iz zasede strel in naboj je zadel starca smrtno v hrbet. Truplo so našli pet ur po umoru.

Smrtna žrtev poplivanja. Zadnjo soboto so popivali delavci, ki so zaposleni pri modernizaciji ceste Ježica-Domžale pri Ljubljani. Na potu iz gostilne v Črnučah v Tavčarjev dvor sta se sporekla 41 letni Franc Pavlič z Jesenic in 37 letni Ivan Klun iz Kočevja. Pavlič je baje dvakrat zabol Kluna, a sta se pobotala in šla v krmo, kjer je pa Klun potegnil nož, sunil je Pavliča z njim v vrat ter mu prerazil žilo odvodnico, da je na mestu izkrvavel.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

»Gospod Nard,« se je nasmehnil Erik, »ne vem, kaj jezdec ste, a zagotavljam vas, da vas Blisk vrže s sebe, četudi bi bili prišiti k sedlu.«

Možje so se zakrohotali.

»Poskusiti je treba!« je pripomnil eden izmed njih.

Erik se je smehljaj. Stvar se je začela razvijati po njegovi želji. Slabo se je počutil med temi ljudmi. Ven je hotel priti in dobiti možnost za prosto gibanje. O tem je bil prepričan, da Roger in njegovi ne nameravajo z njim nič dobrega in je bil vesel, da bo prišel k svojemu konju.

»Dobro, poskusimo!« je prijazno odvrnil. »Sicer se mi mudi in bi že moral na pot, toda pripravljen sem na to, da se ta zadeva prej uredi.«

Vstal je in šel proti oknu, ki je služilo za vrata. Nard mu je zastavil pot.

»Pod enim pogojem bom poskusil,« je dejal. »Če ostanem v sedlu, bo konj moj.«

Nard je stal med oknom in Erikom. Drugi možje pa so stali za Erikovim hrbtom.

Erik se je na pol obrnil, da bi v primeru potrebe imel steno za kritje. Nardov pogoj bi lahko mirno sprejel, ker doslej razen njega ni bilo človeka, ki bi ga bil Blisk trpel na svojem hrbtu. On ga je tako izšolal. Lahko bi torej tvegaj, a ni hotel. Mladenič je vedno tako premišljeno ravnal, da ga nič ni moglo spraviti iz tira. Zdaj

je že jasno videl načrt te družbe: iznebiti so se ga hoteli.

»No, kaj bo?« je zavpil Nard.

Erik je molčal.

»Kaj bo?« je še enkrat zavpil Nard in segel po samokresu. »Najprej se širokoustite, zdaj pa stojite tu ko kako otroče. Naprej! Dovolite, da preizkusim konja in si ga prislužim, ali pa ga s silo vzamem!«

Njegov glas je bil surov in je pričal o jezi.

»Ne dotakni se konja!« je z enakim glasom odgovoril Erik.

»Kaj? Ne smem se ga dotakniti? Ali nisi pristal na stavo?«

»Toda ne s pogojem, ki mi ga hočeš vsiliti. Stava je brezpogojna.«

»Ha, ha, ha!« se je zarežal Nard. »Gospod se boji! Tako je torej njegovo junaštvo!«

Medtem se je igračkal z ročajem samokresa in se vse bolj bližal Eriku.

Mladenič se je naslonil na steno, preden so mu mogli ostali presekati pot, in je ostal pri oknu. Sklenil je, da konča to igro. Odločno je dejal:

»Možje, jaz sem Erik Folkman in sem že v začetku spoznal vašo nakano. Škoda časa, ki bi ga zabili s tem, da bi se še dalje šalili z menoj. Vse vem. Jezni ste, ker sem bil zasledil mejnike prejšnjega gospodarja in bi se me radi iznebili. Ali ni tako?«

da je bilo pri raznih bankah vplačanih doslej že okoli 90% starih terjatev, in sicer 100 do 110 milijonov pezet. Celotni španski dolg Nemčiji izza časa španske državljanske vojne bi potemtakem znašal največ 122 milijonov pezet.

Belgijci odhajajo na delo v Nemčijo. Zaradi vojne vihere, ki se je bila razbesnela čez Belgijo, je brezposelnost v tamkajšnjih krajih zelo narasla. Nemško poročilo pravi, da je bilo še pred nedavnim v Belgiji po približni oceni okoli 480 tisoč brezposelnih delavcev. Seveda brezposelnost tudi tu, kakor povsod drugod, ni povsod enaka. Ponekod je stiska večja, drugod spet manjša ali pa se brezposelnost niti posebno ne čuti. V Anversu in oko-

Po svetu

Kdo je ustvaritelj letelih topov. V sedanjih evropski vojni igrajo odločilno vlogo strmoglavca letala ali štuki, katerim pravijo tudi leteli topovi. Pobudo za te vrste letal je dal nemški maršal Göring. Göring je po poklicu letalski častnik ki se je izredno odlikoval med svetovno vojno. Od leta 1935. je poveljnik nemških letalskih sil. Maršal se je razgovarjal nekoč s svojimi oficirji o razvoju protiletalskega topništva, ki sili bombnike v vedno večje višine. Eden od častnikov je pripomnil, da je zadetek z bombo kakega mosta ali oklopnega voza iz višine 5000 do 6000 metrov »le slučaj«. Na to pripombo je vzkliknil Göring: »Boljše se je spustiti z letalom na tla, kakor pa zgrešiti cilj!« Ta izrek je ustvaril zamisel strmoglavcev, ki so se primeroma naglo razvili in so sedaj na višku probajnosti iz zraka. Pilot-strmoglavca pada danes v očigled cilju 166 metrov na sekundo. Za boljše razumevanje te izredne brzine, katero prenese samo mlad in zelo močan ter zdrav človek, navajamo naslednje zglede: brzovlak prevozi . . . 30 m v eni sekundi, prometno letalo . . . 60 m v eni sekundi, zvok (v zraku) . . . 332 m v eni sekundi, granata poljskega topa 500 m v eni sekundi.

Francozi in Angleži molijo. Vojna je velika preizkušnja za vsak narod, ki je vanjo zapleten. Velike in mnogovrstne so težave, ki jih vojna povzroča. Saj te težave tudi čutijo narodi, ki niso potegnjeni v vojni metož, kakor n. pr. naša država. Kako težko breme pa je vojna za narode, ki so udeleženi v krvavem spopadu! Cerkev ni zaman vpeljala v svoje molitve pri javnem bogoslužju tudi prošnjo, naj nas Bog reši kuge, lakote in vojske, treh strahovitih sester, ki rade skupno nastopajo. Pobudo za molitve v sedanjem težkem času ne daje samo cerkvena, marveč tudi državna oblast. To se je zgodilo v Franciji in v Angliji. Namen je kajpada v teh državah različen. Francija je bila v tej vojni poražena. Anglija pa upa na zmago. Francozi bi se radi dvignili iz svojega poraza. To pa se ne more zgoditi, tako se dobro zavedajo, brez božje pomoči. Ker je država Bogu obrnila hrbet, jo je zadela katastrofa. Sedaj pa velja vrniti se k Bogu, brez katerega ni rešitve. V Franciji so sedaj cerkve polne, vse ljudstvo moli. Vršijo se procesije z ogromno udeležbo vseh ljudskih slojev. S posebnimi slovesnostmi se je zlasti obhajal po vsej Franciji praznik Marijinega Vnebovzetja. Procesije, ki se je vršila v mestu Vichy, kjer je sedež francoske vlade, so se tudi udeležili ministri. Praznik Marijinega Vnebovzetja je bil slovesno obhajanje tudi v

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

francoskih kolonijah, zlasti v Tunisu in Algiru. Tudi v Angliji se sedaj mnogo moli. K molitvi kličejo ne samo katoliška Cerkev in anglikansko-protestantska cerkev in poglavarji raznih verskih skupin, marveč tudi kraljevski dvor. Na željo angleškega kralja Jurija VI. je nedelja 8. september, to je prvi teden po obletnici vojne napovedi, proglašen kot splošni narodni dan molitve po vsej Angliji.

Teden krščanske matere. Po svetovni vojni je bil vpeljan po raznih državah materinski dan. Njegov namen je, da se prikaže veliko dostojanstvo in velik pomen matere za družbo in narod ter da se hkrati vzbudi spoštovanje in hvaležnost do matere. Te materinske slave niso bile povsod prešinjene s krščanskimi mislimi in ideali; prav čestokrat so ostale na nizki ravni svobodoumno-človečanskih fraz in čustvenih deklamacij. Zato je Španija, ki se sedaj prenavlja v duhu krščan-

stva, vnesla tudi v materinske proslave pristno krščanskega duha. Pobudo za to so dale žene Katoliške akcije. Pri tem jih je vodil namen, da zainteresirajo javnost za boj za častitost zakonske zveze in za odpor proti vsemu, kar ruši svetost zakonske zajednice in zmanjšuje število rojstev. V to svrhu je bil prvi teden v avgustu po vsej Španiji proslavljen kot teden krščanske matere. Krščanska društva, kulturne organizacije, verske družbe, tisk, radio . . . vse je sodelovalo, da se doseže plemeniti namen tedna krščanske matere. Tekom tedna je bilo prirejenih mnogo predavanj in zborovanj z namenom, da se da krščanski materi z velikim številom otrok zasluženo priznanje ter da se ji vrne tista čast, ki jo je takšna mati uživala v preteklosti, ko še niso bile žene in matere zastrupljene z modernim duhom sebičnosti in uživanjaželjnosti.

Važen dogovor med Anglijo in Ameriko. Dne 3. septembra je bil objavljen dalekosežni vojaški sporazum med Anglijo in Ameriko, Zedinjene države so odstopile Angležem 50 entisočvestotonskih rušilcev, ki so bili zgrajeni leta 1920. in so dobro ohranjeni. V zameno pa odstopi Anglija Zedinjenim državam za 99 let celo vrsto mornariških in letalskih oporišč v svojih zapadnih kolonijah od Nove Fundlandije na severu do angleške Gvajane v Južni Ameriki. Zedinjene države bodo plačale samo odškodnino zasebnikom, na kojih posesti bodo zgrajena oporišča.

V misijonskih krajih vedno bolj raste število duhovnikov-domačinov. To je dokaz, da se krščanstvo vedno bolj širi, hkrati pa tudi jamstvo za to, da bo cerkvena misijonska misel imela vedno več uspehov. Domači označevalci krščanske vere imajo velik vpliv na srca domačih poganov. Pred sto leti še ni bilo skoro nič domačih duhovnikov v misijonskih krajih. Leta 1800. je bilo kvečjemu tisoč misijonarjev, med njimi skoro nič domačinov. Danes pa deluje v misijonih 13.000 inozemskih misijonarjev in 5500 domačih duhovnikov. Od teh odpade na Kitajsko 1734. V Indiji znaša število duhovnikov-domačinov 2503, inozemskih misijonarjev pa 2143. V Afriki je sedaj 280 duhovnikov-črncev, število semeniščnikov pa se je dvignilo na 3900. Iz razveseljivega dejstva, da od leta do leta narašča število duhovnikov-domačinov, pa ne sledi, da bi bili inozemski misijonarji in misijonarke odveč. Mnogo, mnogo premalo jih je, kakor se glase poročila iz vseh misijonskih področij. Še vedno velja svetopisemski izraz: »Žetev obilna, toda premalo delavcev.« In to bo še veljalo ne samo leta, marveč stoletja. Zato pa morajo misijonsko misel gojiti vsi kulturni narodi in pošiljati iz svoje sredine duhovnike, redovnike in redovnice, ki bodo

lici je bilo po omenjenem poročilu pred kratkim še okoli 100.000 brezposelnih, v Namurju in okoliških krajih pa jih je bilo samo 5000. K zmanjšanju brezposelnosti v Belgiji so mnogo pomagala razna obnovitvena dela v krajih, ki jih je vojna posebno prizadela. Zdaj je pri teh obnovitvenih delih v Anversu, Bruslju, Liegeju, Tornuigu in nekaterih drugih mestih zaposlenih približno 4000 delavcev. Prav toliko pa se jih je po nemškem poročilu prijavilo zdaj za delo v Nemčiji.

Japonska se hoče ovekovčiti. Japonska slavi letos 2600 letnico obstoja. V okviru svečanosti, ki jih priredijo za to priliko, nameravajo uporabiti tudi fotografije kot zgodovinski dokaz. Tokijska fotografska druž-

Može je za trenutek zmedla ta izjava, ki je razkrinkala njihove namene. Toda Roger je še dalje slepomišlil.

»Človek!« je vzkliknil s hlinjeno ogorčenostjo. »Kaj vendar mislite! Nihče ne ogroža vašega življenja. Samo stavi hočemo zadostiti. Nard, zajahaj konja!«

Praden se je Nard zganil, da bi zadostil ukazu, ga je Erik z levico naglo zgrabil za vrat in tako stisnil, da je obraz nakremžil od bolečine.

»Jaz sem bil pripravljen na pošteno stavo, nisem pa otrok, ki bi se dal prekaniti. Nihče se ne bo dotaknil mojega konja!«

»Jaz se ga bom!« je divje zavpil Nard, ki se je medtem rešil. Toda namesto tega, da bi tekel ven, se je bliskovito zakadil v Erika. Dvignil je roke in se pripravil na silen udarec. A tudi Erik je bil nagel. Hitro se je sklonil in Nard se je z vso silo zaletel v steno. Njegovo bolestinno in jezno vpitje se je izgubilo v splošnem kričanju.

Erik se je spet vzravnaval in videl, da je Nard s krvavo desnico opletal, z levico pa segel po samokresu. Erik bi ga bil lahko prehitel, ker je bil najboljši strelec v Nevadi, toda obvoj, ki je stal najbliže, je skočil k njemu in se mu ovesil za roko, ostali pa so stopili za korak bliže. Mladenič bi bil zelo omejen, če ne bi uvidel, da ga hočejo vsi hkrati napasti. To je bilo proti vsem zakonom divjine.

Erik ni izgubil poguma. Najprej se je otresel moža,

ki ga je stiskal za roko. Na streljanje ni mogel misliti, ker so bili lopovi že preblizu. Nekdo ga je že lovil za pas. Erik se je obrnil k oknu in je s tako močjo, kakršne mu nihče ne bi pripisoval, sunil Narda v trebuh, da se je zvrnil po tleh. V naslednjem trenutku je že bil na dvorišču — žal pa brez pasu in samokresa.

Mladenič je naglo tekel proti konju. Lopovi so mu sledili. Niso streljali za njim, ker so upali, da ga bodo ujeli. Eden izmed njih je bil zelo dober tekač in je bil že Eriku za petami. V naslednjem trenutku ga je zgrabil za ramo. Erik se je hitro obrnil in se izvil.

Blisk je začudeno opazoval gospodarja, ki je tekel ko jelen. Slutil je, da je gospodar v nevarnosti in je nemirno poskakoval. Še nekaj korakov in Erik je bil pri konju. Z nožem je prerezal jermen, s katerim je bil Blisk privezan k drevesu. V naslednjem trenutku je že sedel v sedlu.

»Teci, Blisk, teci!« je zaklical.

Prvega priganjalca, ki se je približal in naperil nanj samokres, je sunil z nogo, da se je zvrnil po tleh.

Konja ni bilo treba priganjati. Plemenita žival je čutila, da gre za življenje in smrt. Ko vihar je dirjala proti izhodu z dvorišča.

»Streljajte, streljajte!« je divje vpil Roger.

Začelo se je divje streljanje. Erik je slišal žvižganje krogel. Največ strelcev je bilo previsokih in so krogel

poganom, tavajočim v temi in smrtni senci, nosili Kristusovo resnico in ljubezen in s tem tudi kulturo. Tudi med Slovenci se misijonska ideja lepo razvija ter privlačuje v svoj krog vedno večje število idealnih mladih oseb, ki so pripravljene se povsem žrtvovati za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. Razumljivo je, da nimajo lažnivi svobodomisleci in marksisti nobenega smisla za zveliča-

nje poganskih duš, saj se tudi za lastne duše ne brigajo, da so nekatere slabše kot poganske. Vernim kristjanom pa ne sme nikdar izginiti iz vidika Kristusova zapoved, da se morajo v krščanskih resnicah poučiti vsi narodi. Brez misijonov pa je to nemogoče. Zato pa je dolžnost vseh resničnih kristjanov, da nakhlonijo misijonom vso moralno in gmotno podporo.

Prvo dejanje novega kralja

Novi kralj Mihael je prisegel 6. septembra. Njegovo prvo dejanje je bil podpis zakonskega predloga, s katerim je potrdil polnomočja generalu Antonescu, ki je dobil naslov »voditelj države«.

Iz življenja novega kralja

Novi romunski kralj Mihael je bil rojen 25. oktobra 1921 kot sin takratnega prestolonaslednika Karola in njegove soproge Helene, grške princese. Ko je odobril romunski parlament 4. januarja 1926 odpoved njegovega očeta do prestolonasledstva, je bil proglašen Mihael za prestolonaslednika. Po smrti kralja Ferdinanda I. je postal kralj, kraljevske pravice pa je vršil poseben sosvet.

Ko se je vrnil njegov oče in zasedel kraljevski prestol kot Karol II., so bile mlademu Mihaelu odvzete pridobljene pravice in je bil tudi odstavljen vladarski sosvet. Kakor hitro se je vrnil kralj Karol, je odpotovala Mihaelova mati Helena iz Romunije v Anglijo. Mati in sin sta se sestajala v daljših presledkih v inozemstvu.

Vladarska sprememba v Romuniji

Diktatura v Romuniji po odstopu dela Transilvanije (Sedmograške) Madžarom

Gigurtova romunska vlada je sprejela na Dunaju od Nemčije in Italije narekovano novo razmejitve z Madžarsko. V delu Sedmograške, ki je pripadel po dunajski razsodbi Ogrski, je 230 lesnih industrij s 670 žagami. Poleg lesa je uvažala Madžarska iz teh krajev tudi seno in kože. Ogromne vrednote predstavljajo za Ogrsko sedmograške rudnine. Od industrijskih mest Sedmograške dobijo Madžari štiri velika, v katerih so zelo pomembna industrijska podjetja za železo, stroje, porcelan, tkanine in špirit. Samo s stališča poljedelske proizvodnje zaostaja odstopljena Sedmograška za ostalo Romunijo. Na kratko omenjena gospodarska izguba je romunsko prebivalstvo toliko razburila, da je prišlo do resnih nemirov in poskusa atentata na kralja. Gigurtu, ki je bil kot ministrski predsednik za prelom Romunije z Anglijo in za naslonitev na Nemčijo ter Italijo, je podal ostavko. Njegov naslednik je general Antonescu, ki je bil svojčas armadni poveljnik na Sedmograškem, vojaški guverner Bukarešte in večkrat vojni minister. General Antonescu ima nalogo, da kot predsednik vlade s pomočjo vojske ohrani v državi mir in izvede obveznosti, ki jih je Romuniji naložila dunajska razsodba. Koj ko je bil novi ministrski predsednik zaprisežen 5. septembra, je bila s kraljevim ukazom ukinjena ustava iz leta 1938. in razpuščeni obe zakonodajni zbornici. Z drugim ukazom je podelil kralj generalu Antonescu diktatorska pooblastila. Kralj Karol si je še pridržal: vrhovno poveljništvo nad oboroženo silo, pravico kovanja in izdajanja denarja, pomiloščenje, priznanje diplomatskih zastopnikov tujih držav in sklepanje pogodb s tujino. Spremembo obstoječih zakonov in morebitne spremembe vlade bo s kraljem sopodpisoval predsednik vlade. Vsa druga državna opravila bo vršil novi ministrski predsednik.

Odstop kralja Karola

Zgoraj smo kratko opisali bliskovite dogodke, ki so sledili dunajski razmejitveni raz-

sodbi. Kljub temu, da je kralj Karol poveril po odstopu velikega dela Sedmograške Ogrski generalu Antonescu diktatorsko oblast, se je ljudska nevolja toliko stopnjevala, da se je kralj Karol 6. septembra odpovedal prestolu v korist svojemu sinu in prestolonasledniku Mihaelu.

Kakor hitro je kralj podpisal odstopno izjavo in je bil objavljen njegov oklic na narod, je kralj Karol v letalu zapustil Romunijo. Odletu kralja je sledila vrnitev njegove žene kraljice Helene iz Italije, ki je mati novega kralja Mihaela.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Kamnica. Dne 25. avgusta smo položili k večnemu početku Ano Komar, staro 72 let. Imela je dvoje posestev, eno v Kamnici, drugo pa v Bresternici. Ob svoji smrti ju je podarila svojima posinovljencema. Rajna Ana Komar je bila po svoji darežljivosti poznana daleč na okrog. Še ob svoji smrti je mislila na občinske uboge, ki jim je v oporoki zapustila večjo vsoto denarja. Prav tako tudi revnim šolskim otrokom in gasilskemu društvu. Za njo žaluje vsa župnija in vsi, ki so uživali njeno dobroto ter ji prosijo božjega plačila v nebesih.

Smrt obče spoštovane železničarjeve žene. Dne 29. avgusta je umrla v Placarjih pri Ptujju po težki bolezni, sprevidena s svetimi zakramenti za umirajoče, vobče poznana in spoštovana gospa Ivana Toplak, žena žel. Vinka Toplaka, ki je že dolgo let naročnik »Slov. gospodarja«. Kako je bila pokojnica priljubljena, je pokazal njen pogreb, ki se je vršil dne 31. avgusta 1940 iz hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Urbanu pri Ptujju. Pogreba se je udeležilo čez sto ljudi, čeprav je bil delovni dan in imajo ljudje veliko dela. Pogreb je vodil domači gospod župnik Ivan Razbornik ob asistenci g. kaplana Karla Jaša in domačina g. Stanka Horvat. Domači moški pevski zbor je pod vodstvom urbarskega g. organista zapel pred hišo žalosti in na pokopališču dve lepi žalostinki, ob odprtem grobu pa se je poslovil od pokojnice domači g. župnik. Naj bi ljubi Bog dal pokojni Ivani večni mir in pokoj.

užalostčenemu možu in hčerka naše iskreno sožalje!

Srčna kap je zadela dne 29. avgusta 50 letnega, zelo skrbnega posestnika Karla Nudi v Sr. Gašteraju, župnija Sv. Jurij v Slov. goricah. Bolehal je že dalje časa tudi na srcu, vendar je ta nenadna smrt pretresla vso faro. Zapušča pet nedoraslih sinov in žalujočo ženo. Bodi mu zemlja lahka — ostalim pa naše sožalje!

Lončar umrl. Dne 3. septembra je v Ljutomeru umrl lončar in pečar Razlag. Bil je dober in značajan katoliški mož. Naj v miru počiva!

V cvetu mladosti umrl. Pred nedavnim je neizprosna smrt pretrgala v soboški bolnici nit življenja mlademu, komaj 15 let staremu fantu Hožjan Ivanu iz Velike Polane. Bog mu daj nebeski raj!

V 99 letu starosti umrl bivši upravitelj veleposestva. Minuli petek, dne 6. septembra smo položili k večnemu počitku 99 let starega upravitelja veleposestva v Rakičanu g. Schweinhammer Janeza. Pokojnika so po vsej okolici zelo cenili in spoštovali, zato ga je na zadnji poti spremljalo mnogo ljudi, ki so prihitei od blizu in daleč. Naj mu bo lahka mati zemlja!

Bukovnica. Minuli teden, dne 29. avgusta, se je smrtno ponesrečil pos. Tivač Ignac iz Bukovnice. Pri sosedu je mlatila mlatilnica in je tudi ponesrečenec tam pomagal pri skladanju slame v oslico. Ko je bila oslica, na kateri je bil ponesrečenec, že skoro dovršena, je nenadno pa-

žvižgale nad mladeničevo glavo. Lopovi so hoteli ohraniti konja. Ena krogla je zadela ob skalo, od tam se je odbila ter raztrgala rokav Erikove suknje. Zasedovalci so zaostajali, a krogle so še vedno žvižgale. Neka krogla je spet zadela ob skalo. Drobci so zadeli mladeniča v obraz in čelo ter ga ranili. Kri mu je tekla v oči in mu jemala vid. Toda Blisk je dirjal na vso moč in gospodarja kmalu rešil iz območja krogel.

Dolina je bila dolga. Največja nevarnost je minula in beg se bo posrečil, če ob vходу v dolino ni Rogerjevih ljudi. Erik se je ustavil nekako sredi pota in prisluhnil. Zasišal je topot kopit; preganjalci so torej zajahali in mu sledijo. Nenadoma je počil strel. Krogla se je odbila ob skalo. Sledilo je še nekaj strelcev. Erik je skočil s konja in ga potegnil za seboj med grmovje. Privezal ga je k drevesu in vzel v roke puško, ki je bila pritrjena k sedlu.

Spet sta prižvižgali dve krogli in se zarili v pesek. Prifrčali sta z druge strani gorovja. Erik se je sklonil in se previdno plazil na varnejši kraj. V daljavi kakih petdeset korakov je zagledal skalo, za katero bi se lahko skrili in od tam streljal. Polovico pota bi moral prehoditi po nezavarovanem prostoru. Ko se je priplazil do tega prostora, je začel na vso moč teči. V hipu je počilo več strelcev. Krogle so žvižgale nad njim ter na desni in levi strani. Zadele ga niso in Erik je srečno prispel do skri- vališča.

Mladeniču se je izza skale nudil razgled po vsej okolici. Pred njim se je razprostirala ravnina. Previdno je pogledal iz skričališča in je zagledal svoje preganjalce. Od strani so ga hoteli obkoliti, a so prehitro začeli streljati in so se izdali. Zdaj so poskakali s konj in se poskrili za skale. Toda niso imeli tako dobrega kritja ko Erik. Dobro so bili oboroženi. Imeli so puške najnovejše vrste. Erik je dobro videl, ko je prvi lopov legel na tla in se pripravil na strel. Preden je mogel pomeriti, je Erik že ustrelil. Divje vpitje je pričalo, da je strel zadel. Mož je izginil, a takoj je drug skočil na njegovo mesto. Želja po maščevanju ga je tako prevzela, da je takoj začel na slepo streljati. Ni streljal slabo; dve krogli sta se odbili ob skalo, za katero se je Erik skrival. Ti ljudje najbrž še niso imeli pušk v rokah in so bili vajeni le samokresov. Lahkomiselnost, da so brez zadostnega kritja streljali in da so skoraj slepo verjeli v uspeh svojega orožja, je prepričala Erika o tem, da se šele pred kratkim dobili puške od Rogerja. Mladenič se je za hip sklonil izza skale, pomeril in ustrelil. Tudi drugi lopov je bil ranjen in se je kričaje vlekel proč od skale. Ostali so postali bolj previdni. Ojačenje so dobili tistimi, ki so bili zaostali in na Rogerjev ukaz so se poskrili. Erik jih ni videl, a zanj niso bili nevarni; streljali niso dovolj daleč in krogle so pred skalo popadale na tla.

ba bo napravila 2600 posnetkov na film male oblike, in sicer bodo ti posnetki obsegali člane cesarske rodbine, vidne osebnosti iz političnega in sploh javnega življenja, prizore iz ljudskega življenja, iz prometa itd. To zbirko bodo zaprli v neuničljivo kovinsko posodo, ki vanjo ne bo mogel vdirati zrak, in jih z njo vred svečano pokopati. Šele čez tisoč let naj bi to posode izkopali in si pogledali, kakšno je bilo življenje na Japonskem v današnjih dneh.

Roža, ki menja barvo. Japonci, ki slovijo kot najboljši vzgojtelji cvetja, so vzgojili rožo, ki je v senci bela, na soncu postane rdeča, ponoči pa dobi voščeno barvo. Vse te spremembe si sledijo v zelo kratkih presledkih.

(Dalje sledi)